

**ARCHIVES HISTORIQUES
DE LA COMMISSION**

**COLLECTION RELIEE DES
DOCUMENTS "COM"**

COM (81)574

Vol. 1981/0176

Historical Archives of the European Commission

Disclaimer

Conformément au règlement (CEE, Euratom) n° 354/83 du Conseil du 1er février 1983 concernant l'ouverture au public des archives historiques de la Communauté économique européenne et de la Communauté européenne de l'énergie atomique (JO L 43 du 15.2.1983, p. 1), tel que modifié par le règlement (CE, Euratom) n° 1700/2003 du 22 septembre 2003 (JO L 243 du 27.9.2003, p. 1), ce dossier est ouvert au public. Le cas échéant, les documents classifiés présents dans ce dossier ont été déclassifiés conformément à l'article 5 dudit règlement.

In accordance with Council Regulation (EEC, Euratom) No 354/83 of 1 February 1983 concerning the opening to the public of the historical archives of the European Economic Community and the European Atomic Energy Community (OJ L 43, 15.2.1983, p. 1), as amended by Regulation (EC, Euratom) No 1700/2003 of 22 September 2003 (OJ L 243, 27.9.2003, p. 1), this file is open to the public. Where necessary, classified documents in this file have been declassified in conformity with Article 5 of the aforementioned regulation.

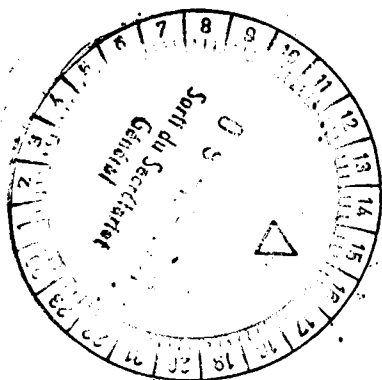
In Übereinstimmung mit der Verordnung (EWG, Euratom) Nr. 354/83 des Rates vom 1. Februar 1983 über die Freigabe der historischen Archive der Europäischen Wirtschaftsgemeinschaft und der Europäischen Atomgemeinschaft (ABl. L 43 vom 15.2.1983, S. 1), geändert durch die Verordnung (EG, Euratom) Nr. 1700/2003 vom 22. September 2003 (ABl. L 243 vom 27.9.2003, S. 1), ist diese Datei der Öffentlichkeit zugänglich. Soweit erforderlich, wurden die Verschlussachen in dieser Datei in Übereinstimmung mit Artikel 5 der genannten Verordnung freigegeben.

COMMISSION DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES

COM(81) 574 final

TEXTE GR

Bruxelles, le 4 novembre 1981

LA RECHERCHE SCIENTIFIQUE ET TECHNIQUE ET LA
COMMUNAUTÉ EUROPÉENNE

PROPOSITIONS POUR LES ANNÉES 1980

(Communication de la Commission au Conseil)

COM(81) 574 final

Η ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

Προτάσεις για τη δεκαετία του 80

1. Οί προκλήσεις
2. Προς κοινή στρατηγική έρευνας και ανάπτυξης
 - ή μέχρι σήμερα κοινή δραστηριότητα έρευνας και ανάπτυξης
 - ή αξία του κοινοτικού κεκτημένου
 - ή ανάγκη μιᾶς συλλογικής θεώρησης
3. Οί κατευθυντήριες αρχές και οί στόχοι τῆς κοινῆς στρατηγικῆς
 - αξιοποίηση του κοινοτικού κεκτημένου
 - εκμετάλλευση τῶν πλεονεκτημάτων πού προσφέρει ή εὐρωπαϊκή διάσταση
4. Καθορισμός και θέση σέ ἐφαρμογή τῆς κοινῆς στρατηγικῆς E&A
 - γενική σύλληψη και πρόγραμμα-πλαίσιο
 - οί μέθοδοι
 - κοινοτικές δράσεις και ὄργανα
 - διεύρυνση τῶν δραστηριοτήτων
5. Δομές και διαδικασίες
 - εξέταση, ἔκδοση και παρακολούθηση τῆς κοινῆς στρατηγικῆς
 - διαβουλεύσεις ἐπί ἐπιστημονικοῦ ἐπιπέδου
 - διαβουλεύσεις μέ τούς ὑπεύθυνους τῶν ἐθνικῶν κοινοτήτων E&A και τούς κυβερνητικούς ἐμπειρογρόμους
 - διαβούλευση τῶν κοινωνικῶν ἐταίρων
6. Χρηματοδότηση

Συμπεράσματα

1. Οι προκλήσεις

Ἡ Ἐπιτροπή, ὅπως ὑπογράμμισε στὰ πλαίσια τῆς ἀπάντησής της στὴν ἐντολή τῆς 30ης Μαΐου 1980, τόνισε τὴ θέλησή της νὰ ἀπαντήσει στὶς προκλήσεις τῆς δεκαετίας τοῦ 80.

Ἡ χρησιμοποίηση τοῦ "ἐργαλείου", ποὺ ἀποτελοῦν ἡ ἐπιστημονικὴ ἔρευνα καὶ ἡ τεχνολογικὴ ἀνάπτυξη τῆς Κοινότητος, συνιστᾶ σημαντικὸ παράγοντα. Ὁ παράγοντας αὐτός θὰ ἔπρεπε νὰ συμβάλει ἀμεσα στὴ θέση σέ ἐφαρμογὴ τῆς στρατηγικῆς τῆς ἀνανέωσης, χάρις στὶς μακροπρόθεσμες προβλέψεις καὶ τὴ σχέση ποὺ ὑπάρχει ἀνάμεσα στὴν ἀνάπτυξη, τὴν τεχνολογικὴ καινοτομία καὶ τὴν κοινωνικὴ ἀλλαγὴ.

2. Πρός κοινή στρατηγική έρευνας και ανάπτυξης

Ή μέχρι σήμερα κοινή δραστηριότητα E&A

2.1. Από καιρού τά Κράτη μέλη τής Κοινότητας αναγνώρισαν τόν ειδικό ρόλο και τό μέγιστο ένδιαφέρον τής από κοινού δράσης σέ θέματα τεχνολογίας και έπιστήμης. Έξάλλου αυτό οδήγησε τό Συμβούλιο, στις 14 Ίανουαρίου 1974, νά διευρύνει τήν κοινοτική δραστηριότητα επί του συνόλου του έπιστημονικού και τεχνικού πεδίου (1).

Ή Έπιτροπή ανέλαβε έτσι τό βαθμιαίο συντονισμό τών ένικών πολιτικών και τήν πραγματοποίηση προγραμμάτων E&A κοινού ένδιαφέροντος.

2.2. Βάσει τής έντολής αυτής, μετά από τή φάση τής ανάπτυξης κοινών δραστηριοτήτων E&A εξέιδικευμένων στά πλαίσια τής Ευρατόμ και τής ΕΚΑΧ, ή Έπιτροπή καθόρισε προοδευτικά και έθεσε σέ έφαρμογή σύνολο προγραμμάτων έρευνας. Συνέλαβε, πρότεινε και εκτέλεσε τά προγράμματα αυτά, λαμβάνοντας υπόψη, για κάθε ένα χωριστά, τήν από πρακτικής πλευράς συμβολή του στην έφαρμογή επί μέρους κοινών πολιτικών (ιδιαίτερα : ενέργεια, πρώτες ύλες, περιβάλλον).

2.3. Έτσι από τό 1974, ή Έπιτροπή διαθέτει ένα μέσο σύλληψης, εκτέλεσης, εκτίμησης και αξιολόγησης τών δραστηριοτήτων E&A. Χάρη στη χρησιμοποίησή του ή έπιστημονική και τεχνική ευρωπαϊκή συνεργασία απέκτησε μία συμπληρωματική διάσταση σέ πολλούς τομείς. Ή κοινοτική E&A έγινε πραγματικότητα : χιλιάδες έρευνητές σέ όλες τίς χώρες τής Κοινότητας εργάζονται τώρα πιά από κοινού για τήν πραγματοποίηση τών μεγάλων ανά τομείς προγραμμάτων.

(1) Έξαιρομένων τών έρευνών που καλύπτονται σ' αυτές τήν έρευνα ή έρευνα μηχανικό μυστικό

2.4. Ο προϋπολογισμός που προορίζεται για τις δραστηριότητες της E&A ανήλθε προοδευτικά από 70 έκατ. ECU κατά το 1974, σε άνω των 300 έκατ. ECU κατά το 1980.

Η κατανομή των άνωτέρω μέσων έχει ως εξής :

Τομείς με προτεραιότητα	% του συνολικού προϋπολογισμού E&A
1. Ενέργεια	72,0
2. Πρώτες ύλες	2,3
3. Περιβάλλον	8,4
4. Γεωργία	1,1
5. Βιομηχανικοί τομείς	9,7
ΣΥΝΟΛΟ 1+2+3+4+5	93,5
6. Έτεροι	6,5
ΣΥΝΟΛΟ (προϋπολογισμός E&A 1979)	100,0

2.5. Εντούτοις, παρά τη γρήγορη ανάπτυξη της κοινής δραστηριότητας E&A, πρέπει να παρατηρηθεί ότι αυτή παραμένει σχετικά περιορισμένη συγκριτικά προς τα προγράμματα των Κρατών μελών - ο κοινοτικός "προϋπολογισμός E&A" αντιπροσωπεύει μόλις 1,5% του συνόλου των δημόσιων πιστώσεων των χωρών της Κοινότητας και 16% του ποσού των πιστώσεων που οι έν λόγω χώρες προορίζουν για τη διεθνή συνεργασία - και προς το γενικό προϋπολογισμό της Κοινότητας (1,8%).

2.6. Ἡ ἀξία τοῦ κοινοτικοῦ κεκτημένου

Ἡ δράση τῆς Κοινότητας, μέσα στά ὄρια τῶν μέσων ποῦ ὑπάρχουν καί τῶν καλυπτόμενων τομέων, εἶχε σημαντικά ἀποτελέσματα στίς περισσότερες τῶν περιπτώσεων, ἐνῶ σέ ὀρισμένους τομεῖς τά ἀποτελέσματα ἦταν παγκόσμιας σπουδαιότητας.

2.7. Στόν τομέα τῆς ἐνέργειας, οἱ σχετικές μέ τίς νέες καί ἀνανεώσιμες μορφές ἐνέργειας κοινοτικές δραστηριότητες ἐπηρεάσαν καταλυτικά καί ἐνίσχυσαν τίς ἐθνικές δραστηριότητες. Συνέβαλαν εὐρέως στή συνεργασία μεταξύ βιομηχανικῶν ἐπιχειρησιῶν, ἰδιαίτερα στόν τομέα τῆς ἡλιακῆς ἐνέργειας. Σέ διάφορους τομεῖς εὐνόησαν τήν καρποφόρο συνεργασία μεταξύ εὐρωπαϊκῶν ἐργαστηρίων, ἐπιτρέποντας στά Κράτη μέλη νά ἀποκτήσουν τήν ἐπιστημονική καί τεχνική ἱκανότητα σέ μικρότερο χρονικό διάστημα ἀπό ἐκεῖνο ποῦ θά εἶχε ἀπαιτηθεῖ ἄν τά ἐν λόγω ἐργαστήρια περιορίζονταν σέ μεμονωμένες καί διεσπαρμένες πρωτοβουλίες.

2.8. Ὁ ἴδιος καταλυτικός καί προωθητικός ρόλος χαρακτηρίζει καί τόν τομέα τοῦ περιβάλλοντος, ὅπου οἱ κοινοτικές δραστηριότητες E&A ἐνίσχυσαν ἄμεσα τίς ἐθνικές δραστηριότητες στόν ἐν λόγω τομέα, λαμβάνοντας ὑπόψη τίς προτεραιότητες ποῦ εἶχαν καθοριστεῖ στόν κλάδο αὐτό (π.χ. : ἀπομάκρυνση ρύπων ὅπως ὁ μόλυβδος ἀπό τή βενζίνη). Ἔτσι ὁ συντονισμός ποῦ ἔχει ἐπιτευχθεῖ χάρις στίς παραπάνω κοινοτικές δραστηριότητες καλύπτει, ἄμεσα ἢ ἔμμεσα περίπου 20% τῶν ἐθνικῶν ἐρευνῶν.

Στόν τομέα τῶν πρώτων ὑλών, οἱ ἴδιοι οἱ ἐθνικοί ἀνταγωνιστές πρότειναν τήν αἰσθητή ἀνάπτυξη τῶν κοινοτικῶν ἐνεργειῶν καί ὅσον ἀφορᾷ τά μέταλλα καί τίς ὀρυκτές οὐσίες (ἐντοπισμός τῶν κοιτασμάτων, μέθοδοι ἐξόρυξης καί κατεργασίας) καί ὅσον ἀφορᾷ τήν ἀνακύκλωση ὑλικῶν ὅπως τῆ χαρτιά καί τά χαρτόνια.

Σχετικά μέ τό χάλυβα, ἡ κοινοτική δράση συνέβαλε ἰσχυρῶς στή μείωση τοῦ κόστους παραγωγῆς καί στή βελτίωση τῆς ποιότητος τῶν προϊόντων.

- 2.9. Το κοινοτικό πρόγραμμα για τη Σύντηξη είναι ένα καλό παράδειγμα ολοκλήρωσης των προσπαθειών γύρω από ένα μακροπρόθεσμο στόχο· το JET αποτελεί την πραγματοποίηση χωρίς στήν όποια η Κοινότητα βρίσκεται στο ίδιο επίπεδο με τις 'Ηνωμένες Πολιτείες, την Σοβιετική Ένωση και την 'Ιαπωνία. Τα προγράμματα για την πυρηνική σχάση, όπως εκείνα που αφορούν την ασφάλεια των πυρηνικών αντιδραστήρων, την διαχείριση και την αποθήκευση των ραδιενεργών αποβλήτων, τον έλεγχο των σχάσιμων υλικών ή την προστασία από ακτινοβολίες, αποτελούν κοινή απάντηση σε προβλήματα που όλοι τά συναντούν. Το ποιοτικό επίπεδο και το μέγεθος των προγραμμάτων αυτών καθώς και η χρησιμοποίηση μεγάλων έργαταστάσεων, ευνόουν τη διεθνή συνεργασία, όπως άλλωστε το υπογραμμίζουν οι συμφωνίες που έχουν συναφτεί με το Διεθνή 'Οργανισμό 'Ατομικής 'Ενέργειας, τις 'Ηνωμένες Πολιτείες, τον Καναδά.
- 2.10. Παρά τις δυσκολίες που συνδέονται με το μικρό τους μέγεθος, όρισμένα προγράμματα απόδειξαν την χρησιμότητά τους. Το πρώτο πρόγραμμα ιατρικής έρευνας απόδειξε την αποτελεσματικότητα της συντονισμένης δράσης σε θέματα όπως 'η έξωσωματική δευγόνωση και το "γήρας των κυττάρων".
- Όσον αφορά το πρόγραμμα της γεωργικής έρευνας, τα αποτελέσματα που αφορούν την υγεία των ζώων και τη γονιμοποίηση του έδαφους έτυχαν ιδιαίτερης έκτιμησης.
- 2.11. 'Η ανεγνωρισμένη σημασία του Κεντρικού Γραφείου Πυρηνικών Μετρήσεων και του Κοινοτικού Γραφείου 'Αναφοράς, υπογραμμίζει το ενδιαφέρον της θέσης σε εφαρμογή ειδικών δράσεων (π.χ. υλικά και τεχνικές αναφοράς) και του ρόλου, εν είδει δημόσιας υπηρεσίας παρά τά εργαστήρια και την ευρωπαϊκή βιομηχανία σε θέματα προτύπων και "standards", που παίζουν.
- 2.12. Θα πρέπει να σημειωθούν δύο ακόμα κοινοτικές δραστηριότητες :
- οι δράσεις που αφορούν την επιστημονική και τεχνική ενημέρωση και πληροφόρηση, έπισημαίνοντας ιδίως το δίκτυο

EURONET/DIANE (1)

- ή κατάρτιση των έρευνητών και ή αύξηση της κινητικότητάς τους (μέ εφαρμογή ιδίως στα πλαίσια του προγράμματος σύντηξης).

*Ας σημειωθεί τέλος :

- ή οργάνωση της συνεργασίας μέ εύρωπαϊκά Κράτη, μή μέλη της ΕΟΚ, στα πλαίσια του COST.

2.13. *Αν και ή κοινοτική έρευνα έχει φτάσει πρός τό παρόν σέ επίπεδα ποιότητας και άνεγνωρισμένης αποτελεσματικότητας, οι καθυστερήσεις πού σημειώθηκαν σέ σχέση μέ τούς κυριότερους ανταγωνιστές μας, τό μέγεθος των προκλήσεων πού πρέπει νά ξεπεραστούν, ή απαίτηση καλύτερης χρησιμοποίησης των διαθέσιμων χρηματικών πόρων, απαιτούν τήν αύξηση των φιλοδοξιών μας.

*Η ανάγκη μιās συλλογικής θεώρησης

2.14. Οι περασμένες ύλοποιήσεις δίνουν στήν Έπιτροπή όχι μόνο τό δικαίωμα αλλά και τούς τίτλους για νά προτείνει νέο στάδιο στήν ανάπτυξη της εύρωπαϊκής Ε&Α.

*Η πρακτική ανάλυση πού συνίσταται στή διαδοχική θέση σέ εφαρμογή των επί μέρους δραστηριοτήτων στον τομέα της έρευνας, δέν επιτρέπει — ή τουλάχιστον έλλειπώς — τήν αποτελεσματική συμμετοχή όλων των κοινοτικών μέσων (χρηματικών, φορολογικών, κανονιστικών, ύποστήριξης καινοτομιών) για τήν πραγματοποίηση καθορισμένου κοινωνικοοικονομικού στόχου. Δυσκολεύει τή διάρθρωση των διάφορων δράσεων μεταξύ τους και τήν ένταξή τους στα πλαίσια μιās συνολικής στρατηγικής.

*Όποιο και αν είναι τό ενδιαφέρον κα ή αποτελεσματικότητα

(1) Κοινοτικό δίκτυο τηλεπικοινωνιών ειδικά κατασκευασμένο για τή διάδοση επιστημονικών και τεχνικών πληροφοριών (έπιτρέπει σέ πάνω από 2000 χρήστες τήν άμεση πρόσβαση σέ 120 βάσεις και τράπεζες δεδομένων).

των κοινοτικών προγραμμάτων και συντονισμού που έχουν διεξαχτεί μέχρι σήμερα στον τομέα της Έρευνας και της τεχνολογίας, δεν θεωρείται πλέον ικανό για να απαντήσει στις προκλήσεις που η Κοινότητα καλείται να αντιμετωπίσει ή για να συγκεντρώσει τις εθνικές προσπάθειες με σκοπό να απαντήσει στις παραπάνω προκλήσεις.

2.15. Καλύτερα από ότι σε ένα θεωρητικό ανάπτυγμα, στον παρακάτω πίνακα έμφανίζεται ότι οι κοινοτικές ανεπάρκειες δεν όφειλονται σε έλλειψη ανθρώπων ή μέσων.

*Έτος 1980 (1)

Χώρες	Συνολικά έξοδα Έρευνας (ΕΑΕΕΑ)* (σε εκατ. ECU)	Δημόσια έξοδα για Ε&Α (σε εκατ. ECU)	ΕΑΕΕΑ* ΑΕΠ (σε %)	Συνολικό προσωπικό στον τομέα Ε&Α	Έρευνητές και μηχανικοί	Αριθμός κατοίκων
ΕΥΡ-9	39.500	19.405	2,0	1.100.000	370.000	260 Μ
ΙΑΠΩΝΙΑ	15.160	6.560	2,0	619.000	363.000	113 Μ
Η.Π.Α.	43.370	22.030	2,3	1.520.000	659.000	230 Μ

*ΕΑΕΕΑ = Έσωτερικά άκατέργαστα έξοδα Έρευνας και Ανάπτυξης

2.16. Τα Κράτη μέλη της Κοινότητας, παρά τη σπουδαιότητα και την ποιότητα της προσπάθειας που καταβάλλουν στον επιστημονικό και τεχνικό τομέα, δίνουν συχνά την έντύπωση ότι δεν είναι κατάλληλα προετοιμασμένα για να αντιμετωπίσουν μεμονωμένα

(1) Η σύγκριση πραγματοποιήθηκε βάσει δεδομένων που συνέλεξε η στατιστική ομάδα του CREST και οι επιστημονικές υπηρεσίες του ΟΟΣΑ και της ΟΥΝΕΣΚΟ.

τις επιστημονικές απαιτήσεις που δημιουργεί, ή πρόκειται να δημιουργήσει, ή εξέλιξη των κοινωνιών μας. Αυτό οφείλεται ιδίως στο γεγονός ότι το δυναμικό τους για E&A και τεχνολογικές καινοτομίες βρίσκεται μειωμένο από :

- τή βραδεία εξέλιξη των υποδομών οργάνωσης της δημόσιας Έρευνας, ιδιαίτερα της πανεπιστημιακής τοιαύτης,
- τήν πάρα πολύ μεγάλη ταυτότητα των δημόσιων δραστηριοτήτων E&A και κατά συνέπεια τη διασπορά των προσπαθειών,
- τήν άπουσία εύνοϊκών προϋποθέσεων για την ανάπτυξη έρευνών, που άφορούν συγχρόνως περισσότερους του ενός τομείς δραστηριοτήτων, και για την αξιολόγηση τόσο της θεμελιώδους όσο και της εφαρμοσμένης Έρευνας,
- τήν έλλειψη έπαρκών σχέσεων ανάμεσα στη δημόσια Έρευνα και τη βιομηχανία.

Τά παραπάνω μειώνουν την αποτελεσματικότητα του ευρωπαϊκού συστήματος έρευνών και μερικές φορές εϋθύνονται για τη μη προσαρμοστικότητα της επιστημονικής προσφοράς στη ζήτηση (κυβερνητική, βιομηχανική, κοινωνική).

Κενά παραμένουν στο φάσμα των έρευνών επειδή όρισμένες έργασίες είχαν θεωρηθεί από τὰ Πανεπιστήμια ότι ανήκουν στην εφαρμοσμένη Έρευνα ενώ η βιομηχανία θεωρούσε ότι ανήκαν στο πεδίο της θεμελιώδους Έρευνας.

Η διάγνωση αυτή ενισχύεται επίσης από το γεγονός ότι όρισμένες μεγάλες βιομηχανικές φίρμες βρίσκονται αναγκασμένες να αναπτύξουν εκτός της Ευρώπης τις θεμελιώδεις Έρευνες που τους είναι απαραίτητες.

- 2.17. Η παραπάνω κατάσταση απαιτεί τον καθορισμό συλλογικής στρατηγικής, της όποιας ή γενική σύλλογική και οι κατευθυντήριες γραμμές θά πρέπει να γίνουν άποδοτικές από όλους. Η στρατηγική αυτή αποτελεί το πλαίσιο εντός του οποίου θά καθοριστούν οι στόχοι και οι επιλογές της κοινωνικής δραστηριότητας στον τομέα της Έρευνας και ανάπτυξης ή προέκταση των δράσεων που έχουν ήδη άναπτυχθεί.

3. Οι κατευθυντήριες αρχές και οι στόχοι της κοινής στρατηγικής

Ἡ Κοινότητα προτείνει σὰ Κράτη μέλη νὰ προσδιορίσουν τὸ περιεχόμενο τοῦ προσεχοῦς αὐτοῦ βήματος ἐμπνεόμενα ἀπὸ τὶς παρακάτω κατευθυντήριες ἀρχές :

- ἀξιοποίηση τῶν κοινοτικῶν ὑλοποιήσεων συμπεριλαμβάνοντάς τες στὴ συλλογικὴ στρατηγικὴ,
- ἐκμετάλλευση τῶν πλεονεκτημάτων ποὺ προσφέρει ἡ εὐρωπαϊκὴ διάσταση.

3.1. Ἀξιοποίηση τοῦ κοινοτικοῦ κεκτημένου

Ἡ Ἐπιτροπὴ σκοπεύει νὰ ἀναπτύξει δράση σύμφωνα πρὸς τὴν ἔκθεσὴ της, ποὺ ἀφορᾷ τὴν Ἐντολὴ τῆς 30ης Μαΐου 1980, ἀποσκοπώντας στὴν αὐξηση νέων προοπτικῶν ἀνάπτυξης καὶ καλύτερης ἀπασχόλησης. Πρὸς τοῦτο, στηριζόμενη ἰδιαίτερα στὶς ἐργασίες ἀξιολόγησης τῶν κοινοτικῶν δραστηριοτήτων E&A καὶ σὰ ἀποτελέσματα τοῦ προγράμματος FAST (1), ἀποσκοπεῖ :

- στὴ θεμελίωση καὶ ἐνίσχυση ὀρισμένων σύγχρονων προγραμμάτων,
- νὰ κρατῆσει ὀρισμένα κατευθυντήρια θέματα γιὰ τὴν ἐπιλογή δράσεων στὸν τομέα τῆς E&A ποὺ θὰ ἀναπτυχθοῦν μακροπρόθεσμα.

(1) Forecasting and Assessment in the field of Science and Technology : FAST

3.1.1. Προσαρμογή των τρέχουσων ή προβλεπόμενων δραστηριοτήτων :

Έκτός από το επιστημονικό ενδιαφέρον, που παρουσιάζει η κοινή δραστηριότητα E&A, πρέπει πάντα να εξετάζεται η συμβολή της στη συνολική στρατηγική της Κοινότητας και την ενίσχυση που μπορεί να παράσχει στις διάφορες κοινοτικές δράσεις.

Υπό το πρίσμα αυτό, από τώρα και στο εξής νέες κατευθύνσεις και προτεραιότητες μπορούν να υπαγορευθούν για τα τρέχοντα ή προβλεπόμενα προγράμματα.

- Στόν τομέα της ένέργειας : ενίσχυση της έρευνας για την εξοικονόμηση ενέργειας ή για τὰ εναλλακτικά καύσιμα, ώστε να διασφαλιστεί καλύτερη αντιστοιχία μεταξύ της κοινής επιστημονικής δραστηριότητας στόν τομέα αυτό και των κοινοτικών πολιτικών στόχων (διαχείριση των πόρων, ενέργεια, απασχόληση).
- Ενίσχυση των δεσμών ανάμεσα-στην έρευνα για τὸ περιβάλλον, τὴν ἐνεργειακή έρευνα (π.χ. άνθρακας) και τὴ γεωργική έρευνα (π.χ. γεωργικά άπορρίμματα).
- Ανάπτυξη των ενεργειών ενίσχυσης της έρευνας σέ ορισμένες βιομηχανικές δραστηριότητες που κατά παράδοση χωλαίνου, ώστε να προαχτεί ή εξέλιξή τους και να ενισχυθεί ή ανταγωνιστικότητά τους (σιδηρουργία, κλωστοϋφαντική και ένδύματα...).
- Νά έπιτραπεί ή καλύτερη έκμετάλλευση των βάσεων της σύγχρονης βιολογίας και να ένθαρρυνθεί ή ανάπτυξή της, στό έσωτερικό της Κοινότητας, σέ τομείς εφαρμογής όπου οί 'Ηνωμένες Πολιτείες και ή 'Ιαπωνία προηγούνται (κυριαρχία επί των γονιδίων και των προϊόντων τους).
- Αύξηση της προσπάθειας για τὴν μεσοτόθεση και μακροτόθεση αύξηση της ανταγωνιστικότητας της Κοινότητας σέ έντομέα των νέων τεχνολογιών : έπιξορ, σία της πληροφορικής, επικοινωνία και αυτόματοποίηση. ή έπιτροπή όσον άνδρα.

τήν ταχεία κατάρτιση αμετάκλητα μακροπρόθεσμου προγράμματος E&A, που νά αποσκοπεῖ στήν ανάπτυξη τῶν εὐρωπαϊκῶν ικανοτήτων νά παράγουν μικροεπεξεργαστές καί ὀπτο-ηλεκτρονικούς ἐξοπλισμούς, νά μεταδίδουν, διαχειρίζονται καί ἐπεξεργάζονται τήν πληροφορία.

- 'Ανάπτυξη τῶν ικανοτήτων ἀνάλυσης καί μελλοντικῆς ἀξιολόγησης, ὥστε νά ὑπάρχει ἡ δυνατότητα μόνιμης ἐκτίμησης τῶν κοινοτικῶν προτεραιοτήτων καί περιοδικῆς καί συστηματικῆς ἀξιολόγησης τῶν ἰσχυρῶν καί ἀσθενῶν σημείων τοῦ ἐπιστημονικοῦ καί τεχνικοῦ δυναμικοῦ τῆς Κοινότητας, μέσω δομῆς "λήψης καί ἐκτίμησης".

3.1.2. Θέματα προτεραιότητας γιά μία σημαντικότερη κοινή δράση E&A

Ἡ ἀποτελεσματικότητα τῆς κοινοτικῆς δράσης εἶναι συνάρτηση τῆς ἀντιστοιχίας της πρὸς τοὺς γενικούς στόχους, που καθορίστηκαν ἀπό κοινοῦ.

1. Γεωργία

Ἡ γεωργική ἔρευνα πρέπει κατὰ προτεραιότητα νά συνεισφέρει στό πρόβλημα που προκαλεῖ ἡ ΠΑΚ. Ἄφενός πρέπει νά συμβάλλει στή μείωση τῶν ἐλλειμμάτων που χαρακτηρίζουν τήν Εὐρώπη, ὅσον ἀφορᾷ τήν τροφοδοσία της (ἔλαιο, πρωτεΐνες, ξύλο, καπνός...) ἐνῶ συγχρόνως θά περιορίζει τά πλεονάσματα. Ἄφετέρου θά πρέπει νά ἀνοίξει τό δρόμο γιά νέες προοπτικές, τροφικές ἢ καί ἐνεργειακές, σέ ὀρισμένες παραγωγές. Τέλος πρέπει νά ἐπιτρέψει τόν προσδιορισμό νέων τεχνικῶν παραγωγῆς, που νά εἶναι λιγότερο δαπανηρές, ὅσον ἀφορᾷ τοὺς συντελεστές παραγωγῆς καί νά προσβάλλουν λιγότερο τό περιβάλλον.

Ἡ ἀνανεωμένη αὐτή προσπάθεια τῆς γεωργικῆς ἔρευνας πρέπει νά ἀσκηθεῖ κατὰ προτίμηση πρὸς τίς περιοχές που μέχρι σήμε-
ρα ἐπωφεληθήθηκαν λιγότερο τῶν τεχνολογικῶν καινοτομιῶν. Στήν πρώτη σειρά βρῖσκεται ἡ μεσογειακή περιοχή, που ἔχει ἀνάγκη μιᾶς πραγματικῆς τεχνολογικῆς "ἀναγέννησης".

Ἡ ἀνάπτυξη τῆς γεωργικῆς ἔρευνας εἶναι σύμφωνη πρὸς τὴ θέληση τῆς Ἐπιτροπῆς νὰ χρησιμοποιοῦν καλύτερα τοὺς πόρους ποὺ διαθέτει, πρὶν ἀναζητήσῃ καινούργιους.

2. Οἱ στρατηγικοὶ βιομηχανικοὶ τομεῖς ποὺ ὑφίστανται μεγάλες ἀλλαγές, ὅπως ἡ χημικὴ βιομηχανία καὶ ἡ βιομηχανία αὐτοκινήτων.

Οἱ τομεῖς αὗτοι πρέπει νὰ παραμείνουν γιὰ τὴν Εὐρώπη πηγὲς πλούτου, συναλλάγματος καὶ ἀπασχολήσεων. Κοινὲς δράσεις ἔρευνας ποὺ ἀποσκοποῦν στὴ βελτίωση τοῦ συντονισμοῦ τῶν προσπαθειῶν ποὺ ἔχουν ἤδη ἀναληφθεῖ καὶ στὴν αὐξηση τῆς ἀποτελεσματικότητας, πρέπει νὰ προγραμματιστοῦν, δεδομένου μάλιστα ὅτι αὕτη εἶναι καὶ ἡ ἐπιθυμία ποὺ ἐξέφρασε ἡ Ἰδία ἡ βιομηχανία.

3. Οἱ ὑπὸ ἀνάπτυξη χῶρες

Ἡ Κοινότητα, βάσει τοῦ πνεύματος τῆς συνθήκης τοῦ Λομβε καὶ στὰ πλαίσια τῶν συμφωνιῶν μὲ τὶς μεσογειακὲς χῶρες, μπορεῖ νὰ συμβάλῃ εὐρύτερα στὴ λύση τῶν ζωτικῶν προβλημάτων (διατροφή, ἐνέργεια, υγεία) ἑνὸς σημαντικοῦ ἀριθμοῦ χωρῶν τοῦ νότιου ἡμισφαιρίου μὲ τὴν ἐπιστήμη τῆς καὶ τὸ τεχνολογικὸ δυναμικὸ τῆς. Πέρα ἀπὸ δράσεις τοῦ τύπου τηλεανίχνευση, ὑπὸ τὸ παραπάνω πρῶμα θὰ ἔπρεπε νὰ καταρτιστοῦν προγράμματα μεγάλης ὀγκῆς (γεωργικὴ ἔρευνα, ἔρευνα διατροφῆς, ἀνανεώσιμες ἐνέργειες).

Ὁ βασικὸς στόχος τοῦ παραπάνω ἐρευνητικοῦ προγράμματος πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἀνάπτυξη τῶν ἐθνικῶν καὶ περιφερειακῶν ἱκανοτήτων τῶν χωρῶν ποὺ συνεργάζονται στὸν τομέα τῆς ἐπιστημονικῆς ἔρευνας.

Στὸ πλαίσιο αὐτό, ἡ Ἐπιτροπὴ προτίθεται νὰ ὀργανώσῃ συζήτηση γύρω ἀπὸ τὸ εὐρύτερο θέμα τῆς κυριαρχίας ἐπὶ τῶν σχέσεων μεταξὺ τῆς τεχνολογικῆς ἀνάπτυξης καὶ τῆς κοινωνικῆς ἀλλαγῆς.

Ἡ μεταβίβαση πρὸς ἕνα νέο ἐνεργειακὸ σύστημα, ἡ κατακλιση τοῦ πληθωρισμοῦ καὶ τῆς ἀνεργίας, ἡ δυσκολία ἀποδοχῆς τῆς ἀλλαγῆς, ἀποσχολοῦν ἐξέλιξον τὴν κοινότητα καὶ τὴν τεχνολογία.

κή καινοτομία. Ἡ καλύτερη γνώση τῶν προϋποθέσεων καὶ τῶν κοινωνικῶν ἐπιπτώσεων τῆς τεχνικῆς ἀλλαγῆς εἶναι ἀπαραίτητη, ἐφόσον εὐχόμεσθε τὴν εἰσαγωγή τῆς ρομποτικῆς στὰ ἐργοστάσια, τῆς γραφειο-πληροφορικῆς στοὺς διοικητικοὺς ὀργανισμοὺς, τῆς πληροφορικῆς στὸ σχολεῖο, τῆς τηλε-πληροφορικῆς στὰ νοικοκυριά. Δὲν ἀρκεῖ ἡ ἀνάπτυξη τῆς τεχνολογίας, πρέπει συγχρόνως νὰ προετοιμαζόμεσθε γιὰ νὰ τὴ δεχτοῦμε.

3.2. Ἐκμετάλλευση τῶν πλεονημάτων πού προσφέρει ἡ εὐρωπαϊκὴ διάσταση

Ἄν τὰ Κράτη μέλη δέ διαθέτουν πάντα τὰ μέσα πού ἀναλογοῦν στὶς φιλοδοξίες τους, ἡ φιλοδοξία τῆς Κοινότητας, τὴν ὁποία ἀποτελοῦν, πρέπει νὰ εἶναι ἀνάλογη μὲ τὰ δυνατὰ μέσα.

Ἡ Κοινότητα προσφέρει τὸ ὀργανωμένο πλαίσιο καὶ τὴν ἀγορὰ ὅπου ἡ εὐρωπαϊκὴ ἔρευνα καὶ ἀνάπτυξη μπορεῖ νὰ ἀξιοποιηθεῖ ὅσο τὸ δυνατόν καλύτερα.

- 3.2.1. Ἡ μεσοπρόθεσμη καὶ μακροπρόθεσμη ἔρευνα ἀπαιτεῖ συχνά μίαν σημαντικὴ ἐπένδυση. Σὲ περίοδο περιορισμῶν ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ ὑψηλῶν ἐπιτοκίων, πῶς νὰ δημιουργηθοῦν οἱ προϋποθέσεις διασφάλισης τῆς ἀπαραίτητης συνέχειας καὶ σταθερότητας ; Ἡ Κοινότητα πρέπει νὰ εἶναι σὲ θέση νὰ πραγματοποιήσῃ τὸν παραπάνω στόχο χάρις στὶς ἀναγκαστικὲς ὑποχρεώσεις πού ἔχουν ἀναληφτεῖ στὸ Συμβούλιο. Στὴν περίπτωση αὐτῆ, ἡ Κοινότητα ἀποτελεῖ τὸ προνομιοῦχο πλαίσιο γιὰ τὴν διεξαγωγή δράσεων ἀπὸ κοίνοῦ, σὲ χαμηλότερο κόστος γιὰ κάθε Κράτος μέλος πού συμμετέχει (π.χ. πυρηνικὴ ἀσφάλεια, νέες μορφές ἐνέργειας, περιβάλλον...), ἢ γιὰ δράσεις μεγάλης ὀγκῆς, πού δύσκολα θὰ μποροῦσε νὰ ἀναλάβει μὲ ἐπιτυχία ἓνα Κράτος μέλος μόνο του (π.χ. θερμοπυρηνικὴ σύντηξη). Ἡ Ἐπιτροπὴ πρέπει ἐπίσης νὰ ἀναλάβει τὶς ἀπαραίτητες πρωτοβουλίες, ὥστε ἡ ἐπιστημονικὴ καὶ τεχνικὴ ἱκανότητα τῆς Κοινότητας καὶ τῶν Κρατῶν μελῶν νὰ μὴν παρουσιάζει ἐπικίνδυνες ἀδυναμίες ἢ ἐλαττώματα.

Ἡ Κοινότητα πρέπει νὰ εὐνοεῖ τὴν προετοιμασία μακρινῶν περιόδων λήξης, διασφαλίζοντας τὴν ὀλοκλήρωση τῶν μεσοπρόθεσμων καὶ μακροπρόθεσμων τοιούτων (π.χ. ἡ τηλε-πληροφορικὴ καὶ

βιοτεχνολογίες καθώς και οι μακροπρόθεσμες επιπτώσεις τους στις κοινές πολιτικές).

3.2.2. Το Συμβούλιο πρέπει να είναι ο χώρος όπου τα Κράτη μέλη συζητούν τις επιλογές τους και διαλέγουν τον καταλληλότερο τρόπο (έθνικό, διεθνή, κοινοτικό) για την καλύτερη διεξαγωγή των κοινοῦ ενδιαφέροντος επιστημονικών και τεχνικών δράσεων που συμβάλλουν στην ενίσχυση της αλληλεγγύης μεταξύ των Κρατών μελών.

Για να μπορέσει η παραπάνω συζήτηση να διεξαχθεί κατά τον καλύτερο τρόπο, θα πρέπει φυσικά η Επιτροπή να διεξάγει την αξιολόγηση των κοινοτικών δράσεων, για να παράσχει τις απαραίτητες έγυησεις όσον αφορά την καλή χρήση των κεφαλαίων, την ποιότητα των επιστημονικών εργασιών, την υλοποίηση των καθορισθέντων στόχων.

3.2.3. Αν και η κοινοτική δράση στοιχίζει μερικές φορές περισσότερο από ότι θα στοίχιζε αν είχε εκτελεστεί σε έθνικό επίπεδο, είναι σχεδόν πάντα πιο έπωφελής για κάθε Κράτος μέλος, όσον αφορά τα επιστημονικά αποτελέσματα και τις κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις. Πράγματι, η Κοινότητα διασφαλίζει στις έρευνητικές δράσεις, που έγγράφονται στη στρατηγική του συνόλου, την οικονομική (άγορά), βιομηχανική (καινοτομία) ή κανονιστική (χρηματική προτροπή, πρότυπα, ανταγωνισμός) προέκταση, που αποτελεί την άμεση αξιοποίηση της σχετικής δράσης E&A.

3.2.4. Η Κοινότητα τέλος, συγχρόνως με τις υπό υλοποίηση προσπάθειες υπέρ των υπό ανάπτυξη χωρών, θα πρέπει σε θέματα διεθνούς συνεργασίας να παίζει αυξανόμενες σημασίας ρόλο και ως προς τους βασικούς βιομηχανικούς έταίρους (Η.Π.Α., Ίαπωνία...) αλλά και ως προς τους διεθνείς οργανισμούς (ESA, EMBO, ESF...).

Η διάσταση της Κοινότητας και η εξ αυτής απορρέουσα διαπραγματευτική ισχύς αποτελούν, απέναντι στις τρίτες μεγάλες χώρες, δυνατόις που επιδέχονται περαιτέρω έκμετάλλευση (ή περιπτώση της Σύντηξης είναι παραδειγματική, δεδομένου ότι επέτρεψε να διασφαλιστεί ο καταμερισμός του έργου και των κινδύνων μεταξύ των χωρών της Κοινότητας και διάφορων τρίτων χωρών).

Ἡ Κοινότητα ὄχι μόνο θά μπορούσε νά επέμβει στήν εξέλιξη τῶν δραστηριοτήτων τῶν διεθνῶν ἐπιστημονικῶν καί τεχνικῶν ὀργανισμῶν, ἀλλά καί νά ἐνισχύσει καί προαγάγει δράσεις πού θά συμπλήρωναν τίς τῶν παραπάνω ὀργανισμῶν σύμφωνα πρός τό συμφέρον της. Ἐτσι στήν περίπτωση τοῦ ESA, ἡ Ἐπιτροπή θεωρεῖ ὅτι ἡ δραστηριότητα τῆς ὀργάνωσης αὐτῆς θά ἀπαιτοῦσε νά ἐνισχυθεῖ βάσει ἀντικειμενικῆς θεώρησης καί ἀνάλυσης πού θά μπορούσε νά διεξάγει ἡ Κοινότητα.

4. Καθορισμός καί θέση σέ ἐφαρμογή τῆς κοινῆς στρατηγικῆς E&A

4.1. Γενική σύλληψη καί πρόγραμμα-πλαίσιο

Στόν τομέα τῆς ἔρευνας καί ἀνάπτυξης ἡ Ἐπιτροπή σκοπεύει νά καταρτίσει ἕνα γενικό πρόγραμμα-πλαίσιο γιά τήν κοινοτική E&A, διευκρινίζοντας, ὅσον ἀφορᾷ τίς ἐπιλογές πού προτείνει γιά τό σύνολο τῆς Κοινότητας, τίς δράσεις καί πρωτοβουλίες πού ἔχουν ἤδη ἀναληφτεῖ ἀπό κοινοῦ (βάσει τῶν τριῶν Συνθηκῶν) καθώς καί τῶν δράσεων πού προβλέπονται γιά τό μέλλον. Ἐπί τῆς βάσης αὐτῆς, τά Κράτη μέλη καί τά κοινοτικά ὄργανα θά ἔχουν τή δυνατότητα :

- νά συζητήσουν καί νά συντονίσουν (*) τίς ἐθνικές πολιτικές (οἱ ἐπιλογές πού πρέπει νά διασφαλιστοῦν μεταξύ ἐθνικῶν, διεθνῶν καί κοινοτικῶν δράσεων)
- νά προσαρμόσουν τίς προτεραιότητες βάσει τῆς μεσοπρόθεσμης ἢ μακροπρόθεσμης ἀλλαγῆς
- νά ἀποφασίσουν τίς κοινές δράσεις καί πρωτοβουλίες, πού θά ληφθοῦν ὑπόψη.

Ἐπιβάλλεται ἡ τακτική ἀναθεώρηση καί ἐπαναπροσανατολισμός τοῦ προγράμματος-πλαισίου γιά νά λαμβάνονται ὑπόψη οἱ ἐκάστοτε ἐξελίξεις. Ἡ Κοινότητα θά διαθέτει ἔτσι ἕνα πραγματικό ὄργανο συ-

* Πῶς μπορεῖ νά ὀργανωθεῖ μία πραγματική ἀνταλλαγή ἀπόψεων ἀν προηγουμένως δέν ἔχει καθοριστεῖ τό πλαίσιο ἐντός τοῦ ὁποίου θά λάβει χώρα.

ζητησης, που ξλειπε μέχρι σήμερα και ενός πραγματικού οδηγού της κοινής δραστηριότητας E&A, που θα διευκολύνει τον δυναμικό προγραμματισμό χωρίς να τον καθιστά άκαμπτο.

Στο παραπάνω πλαίσιο θα λαβάνεται υπόψη ή ανάγκη διαφοροποίησης της διάρκειας των προγραμμάτων, βάσει της ειδικότητάς τους. Πράγματι, όρισμένα προγράμματα, όπως αυτό της "Θερμοπυρηνικής Σύντηξης", απαιτούν, συγκριτικά με άλλα, πιο μακροπρόθεσμο προγραμματισμό. Όρισμένες δραστηριότητες εξυπηρέτησης (Πληροφόρηση και επιστημονική και τεχνική ενημέρωση - Κοινοτικό γραφείο αναφοράς) έχουν σχεδόν διαρκή χαρακτήρα.

Επίσης, οι οδηγοί προγραμματισμού διά μέσου των διαφόρων τομέων - που απορρέουν από τις βασικές επιλογές - θα μπορούσαν να διατεθούν πιο εύκολα στους υπεύθυνους της E&A, για να μπόρέσουν να προσαρμόσουν ανάλογα τις δραστηριότητές τους.

Τέλος, οι νέες δραστηριότητες που πρόκειται να αναληφτούν, θα δικαιολογούνταν καλύτερα και κυρίως, θα ήταν πιο αποτελεσματικές, ανάλογα με τη σχέση τους με το στόχο του συνόλου.

4.2. Οι μέθοδοι

Η θέση σε εφαρμογή κοινής στρατηγικής έρευνας και ανάπτυξης απαιτεί την καλύτερη χρησιμοποίηση των επιστημονικών και τεχνικών μέσων της Κοινότητας.

Για το σκοπό αυτό πρέπει :

- να εύνοηθεί, σε όφελος της Κοινότητας, ή αύξηση των επιστημονικών και τεχνικών δραστηριοτήτων με κοινοτικό ενδιαφέρον στα κέντρα έρευνών των Κρατών μελών, όπου υλοποιούνται ή θα μπορούσαν να υλοποιηθούν, παρόμοιες δραστηριότητες, δηλαδή να βοηθηθούν τα κρατικά, ήμικρατικά ή ιδιωτικά εργαστήρια, όπου έτελούνται έρευνες με κοινοτικό ενδιαφέρον,
- να αναζωογονηθούν τα κέντρα συλλογικής έρευνας, ικανά να αναπτύξουν δράσεις κοινοτικού ενδιαφέροντος. Οι προβλεπόμενες επεμβάσεις θα έπρεπε να αποσκοπούν στην επίτευξη, διασύνδεση και συντονισμό των έθνικών δράσεων.

Στά πλαίσια της αναζήτησης αυτής για την καλύτερη χρησιμοποίηση του επιστημονικού και τεχνικού δυναμικού της Κοινότητας, η Έκδοση ή η περιοδική αναθεώρηση των στρατηγικών επιλογών - που στηρίζονται σε ανεγνωρισμένο κοινό συμφέρον - θα μπορούσε επίσης να επιτρέψει τη θέση σε εφαρμογή ή την ενίσχυση, σε όφελος όλων, των δράσεων στις οποίες μόνο όρισμένα Κράτη μέλη θα συμμετέχουν δραστήρια.

Ίδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί επίσης στις δράσεις και τα όργανα της Ίδιας της Κοινότητας.

4.3. Κοινοτικές δράσεις και όργανα

Η ενίσχυση του κοινοτικού κεκτημένου δεν επιβάλλει αναγκαστικά τη μείωση των σημερινών δράσεων. Νέα "κέντρα βαρύτητας" θα βρεθούν. Επίσης η Επιτροπή θα εξετάσει αν όρισμένες δράσεις πρέπει να αναθεωρηθούν σε βάθος ή ίσως και να εγκαταλειφθούν. Τέλος θα εξεταστεί ιδιαίτερα η συνάφεια μεταξύ των προγραμμάτων, ώστε να συσφιχτούν, κάθε φορά που θα θεωρηθεί απαραίτητο, οι δεσμοί, που υπάρχουν με τις άλλες ιδίως κοινές δράσεις.

Η προσαρμογή αυτή αποτελεί από τώρα το αντικείμενο προχωρημένης θεώρησης για το Κοινό Κέντρο Έρευνών. Χωρίς να προδικάζουμε τα αποτελέσματα της θεώρησης αυτής, μπορούμε να σκιαγραφήσουμε μερικές βασικές κατευθύνσεις για το μέλλον του ΚΚΕ :

- να συγκεντρωθούν οι δραστηριότητες που κυριαρχούν σήμερα στον τομέα της πυρηνικής σχάσης επί των πρωταρχικής σημασίας θεμάτων της αποδεκτικότητας αυτής της μορφής ενέργειας, όπως η διαχείριση και αποθήκευση των ραδιενεργών αποβλήτων, η ασφάλεια των αντιδραστήρων και ο έλεγχος των σχάσιμων υλικών.

- να αναπτυχθούν οι μέ επιστημονική και τεχνική βάση βραχυπρόθεσμες και μεσοπρόθεσμες δραστηριότητες για τη διατύπωση και τη θέση σε εφαρμογή από τις υπηρεσίες της 'Επιτροπής, με προτεραιότητα κοινοτικών πολιτικών και να εύνοηθεί η στενή συμμετοχή του ΚΚΕ στη διαχείριση όλων των τύπων δράσης που άφορούν την έρευνα και τα προγράμματα επίδειξης, όπως, παραδείγματος χάριν, η μελέτη θερμοκηπίων που χρησιμοποιούν καλύτερα την ηλιακή ενέργεια για τη θέρμανση ή τον αερισμό.
- να διασφαλιστεί μια μακροπρόθεσμη έρευνητική δραστηριότητα, όπου το ΚΚΕ θα παίξει πρωταρχικό ρόλο, όπως, παραδείγματος χάριν, στον τομέα της τεχνολογίας της σύντηξης.
- οι επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες της Ispra να απευθύνονται εύρέως στις υπό ανάπτυξη χώρες και μέσω των δραστηριοτήτων επιμόρφωσης (μαθήματα, υποδοχή των εκπαιδευόμενων, κ.τ.λ.), αλλά και μέσω της ανάπτυξης έρευνητικών προγραμμάτων προσανατολισμένων στις ειδικές ανάγκες των χωρών αυτών (τηλεανίχνευση στον τομέα της αεροναυτικής και διαστήματος, νέες μορφές ενέργειας), στα όποια θα συμμετέχουν και οι χώρες αυτές.
- να διασφαλιστεί στενότερη επαφή μεταξύ του ΚΚΕ και των εθνικών κύκλων, ιδιαίτερα των βιομηχανικών, ενοώντας τα συμβόλαια έρευνών που προέρχονται από το εξωτερικό. 'Η πολιτική αυτή περιλαμβάνει, στην πρώτη τουλάχιστον περίοδο, οικονομικές ενθαρρύνσεις, όπως παραδείγματος χάριν, τον κατ'απολογισμό μόνο των άμεσων εξόδων, ενώ τα γενικά έξοδα τὰ αναλαμβάνει ο οργανισμός.

4.4. Διεύρυνση τών δραστηριοτήτων

Ἡ "πολιτική τών προγραμμάτων", πού ἔχει ἀναπτυχτεῖ μέχρι σήμερα - συγκρίσιμη πρός τίς ἐπί μέρους πολιτικές πού ἐφαρμόζουν οἱ ὑπουργοί τοῦ τεχνικοῦ τομέα στά Κράτη μέλη - εἶναι ἐξ ἰδίων περιοριστική. Γιά νά διασφαλιστεῖ ἡ καλύτερη χρησιμοποίηση τοῦ κοινοτικοῦ δυναμικοῦ, ἡ Ἐπιτροπή θεωρεῖ ὅτι ὁ παραπάνω τρόπος δράσης πρέπει, ἀπό τώρα καί στό ἐξῆς, νά συμπληρωθεῖ καί νά ἐνισχυθεῖ ἀπό τή δραστηριότητα τόνωσης τῆς ἐπιστημονικῆς ἀποτελεσματικότητας καί τήν ἀνάπτυξη εἰδικῶν προγραμμάτων κοινοῦ ἐνδιαφέροντος.

- Τόνωση τῆς ἀποτελεσματικότητας

Κάθε προσπάθεια προώθησης τῆς E&A πρέπει νά στηρίζεται στό ἀνθρώπινο δυναμικό, τίς ομάδες καί τίς δυνατότητες δημιουργίας καί ἐκμετάλλευσης τών ἀποτελεσμάτων πού παρέχουν. Τό "κεφάλαιο" τῆς ἐπιστημονικῆς καί τεχνικῆς προόδου ἀνανεώνεται καί θά ἀνανεώνεται ἀπό αὐτούς. Ἐπίσης πρέπει νά ἐπηρεάσουμε τίς ἀνταλλαγές μεταξύ ἐρευνητῶν, τήν κινητικότητα τών ομάδων, καί νά τονώσουμε τίς ομάδες "αἰχμῆς" τῆς θεμελιώδους ἔρευνας γιά τή βιομηχανική καινοτομία, πού ὑπάρχουν στό ἐσωτερικό τῆς Κοινότητας. Πρέπει ἐπίσης νά παύσει ὁ μαρasmus τών ἐπιστημονικῶν ἀνακοινώσεων στήν Εὐρώπη. Τά περιοδικά τρίτων χωρῶν εἶναι ὄλο καί περισσότερο οἱ φορεῖς τών ἀνακοινώσεων τών εὐρωπαϊκῶν ἐρευνητῶν. Ἡ κατάσταση αὐτή βλάπτει τήν πρόοδο τῆς ἐπιστημονικῆς εὐρωπαϊκῆς ἔρευνας.

- Ἀνάπτυξη τών ἐπιστημονικῶν καί τεχνικῶν προγραμμάτων

Γιά νά διατηρηθοῦμε καί νά προοδεύσουμε μέσα στό ρεῦμα τῆς παγκόσμιας καινοτομίας, πρέπει - ὑπό πραγματικές συνθήκες ταχύτητας καί εὐελιξίας - νά ὑπάρχει ἡ δυνατότητα καθορισμοῦ καί ὑλοποίησης συγκεκριμένων ἐπιχειρήσεων πού :

- νά ἀνταποκρίνονται στήν ἐξέλιξη τοῦ διεθνοῦς ἀνταγωνισμοῦ (παράδειγμα : ὁ τομέας τοῦ διαστήματος),
- νά ἐπιτρέπουν τήν ἀπόδειξη τοῦ τεχνικῶς πραγματοποιήσιμου καί τῆς οἰκονομικῆς ἀποδοτικότητας (παράδειγμα : ὑδροκαλ-

λιέργεια),

- να παρουσιάζουν, χάρις στις προβλεπόμενες εφαρμογές τους, ένα ιδιαίτερο επιστημονικό ενδιαφέρον (παράδειγμα επίσημηση των μικροοργανισμών με σκοπό τη διασφάλιση της βιομηχανικής ιδιοκτησίας στον τομέα της γενετικής).

Η θέση σε εφαρμογή παρόμοιας "πολιτικής τόνωσης και προγραμμάτων" θα επέτρεπε, κατόπιν συγκεκριμένου πειράματος, να κριθεί το επίκαιρο και η διάσταση των πολυετών δράσεων που πρέπει να αναληφθούν. Οι δράσεις αυτές θα μπορούσαν ενδεχομένως να συμπεριληφθούν στο γενικό πρόγραμμα-πλαίσιο. Η παραπάνω θέση σε εφαρμογή θα επέτρεπε επίσης τη δυνατότητα υλοποίησης προγραμμάτων μεζονος ενδιαφέροντος, όπως αποδείχτηκε στα πλαίσια πολυετών προγραμμάτων αλλά που λόγω του κόστους τους ή του τρόπου εφαρμογής τους δεν ήταν δυνατόν να πραγματοποιηθούν στα πλαίσια αυτά.

Οι συνδιασμένες προσπάθειες των δύο δραστηριοτήτων προγραμμάτων και τόνωσης θα αποτελέσουν την έγγυση της συνάφειας μεταξύ των κοινοτικών πρωτοβουλιών και θα αποδείξουν τη θέληση της συνεχούς προσαρμογής των προγραμμάτων στην εξέλιξη της επιστημονικής ή κοινωνικοοικονομικής συγκυρίας.

Σε γενικές γραμμές, η θέση σε εφαρμογή παρόμοιας κοινής στρατηγικής E&A απαιτεί το συνδιασμό με :

- την ενίσχυση και τη συστηματικοποίηση της εκτίμησης των αποτελεσμάτων της κοινοτικής έρευνας και ανάπτυξης,
- την ανάπτυξη της πολιτικής αξιοποίησης, διάδοσης και εκμετάλλευσης των αποτελεσμάτων αυτών.

5. Δομές και διαδικασίες

5.1. Έξέταση, έκδοση και παρακολούθηση τής κοινής στρατηγικής

Ἡ Ἐπιτροπή θεωρεῖ ὅτι θά ἦταν εὐκταῖο τό Συμβούλιο τῶν Ὑπουργῶν "Ἐρευνας" νά συνέρχεται συστηματικά τουλάχιστον δύο φορές ἀνά ἔτος, γιά νά κατευθύνει τίς ἐπιλογές καί νά λαβαίνει ὅλες τίς ἀπαραίτητες ἀποφάσεις.

5.2. Διαβουλεύσεις ἐπί ἐπιστημονικοῦ ἐπιπέδου

Ἡ Ἐπιτροπή, προσπαθώντας νά προσφέρει περισσότερες διευκρινίσεις ὅσον ἀφορᾷ τήν προετοιμασία τῶν ἐργασιῶν της καί νά διασφαλίζει τίς ἀναγκαῖες πολύπλοκες συνθέσεις, προτίθεται :

- νά ἀποκτήσει μία δομή λήψης καί ἐκτίμησης τῶν ἐπιστημονικῶν καί τεχνικῶν ἀναγκῶν τῆς Κοινότητας. Σέ μία πρώτη φάση, οἱ ἐν λόγῳ δομές θά μπορούσαν νά δημιουργηθοῦν ἀπό τήν Εὐρωπαϊκή Ἐπιτροπή Ἐρευνας καί Ἀνάπτυξης (ΕΕΕΑ), τῆς ὁποίας ἡ ἐντολή θά διευρυνόταν καθῶς καί ἀπό τή σημερινή ομάδα τοῦ FAST, πού θά ἐνισχυόταν καί θά διαρκοῦσε περισσότερο.
- νά προσφεύγει, ὑπό τή μορφή διαβουλεύσεων ad hoc, σέ σύνολο ἐπιστημονικῶν καί βιομηχανικῶν συμβούλων μεγάλου κύρους καί παγκόσμιας ἐκτίμησης. Ἡ Ἐπιτροπή θά ἔχει ἔτσι τή δυνατότητα νά ἐπωφελεῖται τῆς ἀμεσης συνδρομῆς τῶν καλύτερων ἐμπειρογνομόνων σέ ὅλες τίς χῶρες τῆς Κοινότητας.

5.3. Διαβουλεύσεις μέ τοὺς ὑπεύθυνους τῶν ἐθνικῶν πολιτικῶν Ε&Α καί τοὺς κυβερνητικοὺς ἐμπειρογνώμονες

Χωρίς νά τίθενται ὑπό ἀμφισβήτηση οἱ βάσεις τοῦ σημερινοῦ συστήματος διαβουλεύσεων, θά πρέπει τό τελευταῖο νά ἀξιοποιηθεῖ κατὰ τό μέγιστο, μεριμνώντας κυρίως ὥστε νά μειωθοῦν οἱ προθεσμίες προετοιμασίας τῶν προτάσεων. Ἡ Ἐπιτροπή προτείνει νά παρουσιάσει συστάσεις στό Συμβούλιο καί νά προβεῖ ἀμέσως σέ χρήσιμες διευθετήσεις, στοὺς τομεῖς πού ὑπόκεινται στή δικαιοδοσία της, ὥστε νά βελτιωθοῦν τὰ ἐκμεταλλεύσιμα προτερήματα τοῦ συστήματος.

Ἡ Ἐπιτροπή Ἐπιστημονικῆς καὶ Τεχνικῆς Ἐρευνας (GRESE), ποῦ ἀποτελεῖ τὸ κεντρικὸ ὄργανο διαβούλευσης τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ Συμβουλίου σὲ θέματα E&A, παίζει ἰδιαίτερο ρόλο στὴν κοινοτικὴ διαδικασία τῆς ἀπόφασης. Ἡ Ἐπιτροπή θεωρεῖ ὅτι θὰ ἦταν εὐκτατὸ οἱ κυβερνήσεις τῶν Κρατῶν μελῶν νὰ ἐξουσιοδοτήσουν τοὺς ἀντιπροσώπους τους στὴν παραπάνω ἐπιτροπὴ ὥστε νὰ παίρνουν θέση ὅσον ἀφορᾷ τὶς ἐρωτήσεις ποῦ τοὺς ὑποβάλλονται ἰδίως σὲ θέματα χρηματοδότησης τῶν κοινοτικῶν προγραμμάτων E&A.

Ὁ ρόλος τῆς παραπάνω ἐπιτροπῆς στὴ διαδικασία συντονισμοῦ τῶν ἐθνικῶν πολιτικῶν θὰ διευκρινιστεῖ ἐπίσης στὰ πλαίσια τῆς προτεινόμενης στρατηγικῆς συγχρόνως μὲ τὸ ρόλο τῶν συμβουλευτικῶν ἐπιτροπῶν σὲ θέματα διαχείρισης τῶν προγραμμάτων.

5.4. Διαβούλευση τῶν κοινωνικῶν ἐταίρων

Ἡ Ἐπιτροπή προτίθεται νὰ ἐπανεξετάσει καὶ νὰ προσδιορίσει τὶς μεθόδους καὶ τὰ προγράμματα ἐργασίας τῶν διάφορων ἐπιτροπῶν - στὶς ὁποῖες συμμετέχουν οἱ κοινωνικοὶ ἐταῖροι - ποῦ ἔχουν συμβουλευτικὸ ρόλο (παραδείγματος χάριν CORDI).

Προτίθεται νὰ συσφίξει τοὺς δεσμοὺς μὲ τὴν Οἰκονομικὴ καὶ Κοινωνικὴ Ἐπιτροπὴ καί, σὲ γενικὲς γραμμές, νὰ συστηματικοποιήσει τὶς ἐπαφές της μὲ τοὺς βιομηχανικοὺς καὶ συνδικαλιστικούς κύκλους. Πράγματι, ἡ βιομηχανικὴ καὶ συνδικαλιστικὴ ἐνημέρωση ἀποδείχτηκε ἀνεπαρκὴς στὸ κοινοτικὸ πλαίσιο, σὲ θέματα E&A.

6. Χρηματοδότηση

Ἡ ἀπαραίτητη γιὰ τὰ προσεχῆ ἔτη κοινὴ στρατηγικὴ E&A ἐπιβάλλει τὴν αὐξηση τῶν χρηματικῶν μέσων ποῦ τῆς ἀναλογοῦν. Ἡ Ἐπιτροπὴ θὰ ἀναζητήσῃ, γιὰ τὰ προσεχῆ ἔτη, νὰ ἐπιτύχει τὴν αὐξηση αὐτὴ ἀνατρέχοντας στοὺς διαθέσιμους κοινοτικούς πόρους τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἰδίως στὰ ὑπάρχοντα Ταμεῖα, καὶ συγχρόνως ζητώντας ἀπὸ τὸ Συμβούλιο συμπληρωματικούς πόρους.

Ἐξ αἰτίας τῆς δυσκολίας ἐκτίμησης καὶ καθορισμοῦ τῶν νέων ἀναγκῶν, ποῦ ἴσως νὰ ἐμφανιστοῦν στὰ προσεχῆ ἔτη, εἶναι δύσκολη - καὶ ἐν πάσει περιπτώσει ἀβέβαιη - ἡ μέ ἀκρίβεια κατάρτιση προβλέψεων ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ. Ἐντούτοις ἔχει διεξαχθεῖ μιὰ πρώτη ἐκτίμηση τῶν χρηματικῶν ἀναγκῶν ποῦ ἀντιστοιχοῦν στὴν ἀνάπτυξη τῆς κοινῆς στρατηγικῆς. Ἡ ἐκτίμηση αὐτὴ δὲν λαβαίνει ὑπόψη τῆς ἀποφάσεις, ποῦ θὰ μπορούσαν νὰ ἀναθέσουν στὴν Κοινότητα τὴν εὐθύνη τῆς ἀνάπτυξης νέων μεγάλων προγραμμάτων, ὅπως αὐτὸ τῆς σύντηξης.

Βάσει τοῦ παραπάνω ὑπολογισμοῦ σκιαγραφεῖται ἡ ἀνάγκη πραγματικοῦ διπλασιασμοῦ, στὰ πλαίσια τῆς Κοινότητος, τοῦ κοντυλιοῦ τοῦ προϋπολογισμοῦ ποῦ διατίθεται σήμερα γιὰ τὶς δραστηριότητες E&A, καὶ αὐτὸ μέχρι τὸ 1986. Τὸ ποσό αὐτὸ, ἂν καὶ εἶναι ὑψηλό, δὲν ἀποτελεῖ παρά ἓνα μικρὸ μέρος τοῦ ἀθροίσματος τῶν δημόσιων προϋπολογισμῶν τῶν Κρατῶν μελῶν, καὶ τοῦ σημερινοῦ συνολικοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν Κοινοτήτων.

Συμπεράσματα

Απέναντι στη βαθιά αλλαγή που υφίσταται ή κοινωνία και ή οικονομία, ή Ευρωπαϊκή Κοινότητα θά πρέπει νά παραμείνει ο πυρήνας γύρω από τον όποιο διαρθρώνονται οι έθνικές πολιτικές.

Διατρέχουμε πραγματικό κίνδυνο όταν δέν προλαβαίνουμε τήν αλλαγή, δεδομένου ότι δέν διαθέτουμε τά κατάλληλα μέσα για νά επηρεάσουμε τό μέλλον και νά συλλέξουμε τά κοινωνικά και οικονομικά όφέλη τών έπιστημονικῶν ανακαλύψεων.

Η αὐτονομία τῆς Εὐρώπης, οι απαιτήσεις τῆς κοινωνίας μας, οι ανάγκες τῆς οικονομίας και τῆς βιομηχανίας, τά ιδεώδη τῆς έπιστημονικῆς κοινότητας, καλοῦν για μία πραγματική κοινοτική στρατηγική E&A.

Παρόμοια στρατηγική προϋποθέτει αρχικά τήν κατάρτιση τών μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων στόχων και κατόπι τήν έκλογή τών μέσων για τήν πραγματοποίησή τους.

Σέ περίοδο περιορισμῶν επί τοῦ προϋπολογισμοῦ, ή προσφυγή στήν ευρωπαϊκή διάσταση πρέπει :

- νά προσφέρει συμπληρωματικές έγγυήσεις αποτελεσματικότητας και συνέχειας,
- νά έπιτρέπει τήν υλοποίηση ή τήν τόνωση δράσεων ή προγραμμάτων σέ ευρωπαϊκή κλίμακα σέ επίπεδο ιδιαίτερης τελειότητας,
- νά διευκολύνει τόν καθορισμό τών προτεραιοτήτων,
- νά έγγυᾶται, σέ ευρύτερη κλίμακα, τήν συνεχή έπιστημονική αξιολόγηση τών αποτελεσμάτων και τών επιλογῶν,
- νά συνδέει τήν έπιστημονική κοινότητα στή δράση που έχει αναληφτεῖ, εὐνοώντας τήν κινητικότητα τών έρευνητῶν και έπιταχύνοντας τή διάδοση και τήν ολοκλήρωση τών γνώσεων.

Η στρατηγική που προτείνεται προϋποθέτει τήν κοινή θάληση για τή λήψη κοινῶν αποτελεσμάτων. Έπιτρέπει τήν κάλυψη τῶν συντασσῶν, σέ όφελος τῆς Κοινότητας τῶν δράσεων που πρέπει νά υλοποιηθοῦν

σε έθνικό, διεθνές και κοινοτικό επίπεδο.

Οί έπιτυχίες του παρελθόντος, οί έλλείψεις του παρόντος, οί απαιτήσεις του μέλλοντος είναι στοιχεία που δικαιολογούν τις φιλοδοξίες του προγράμματος που προτείνει ή Έπιτροπή στην Κοινότητα.